

<https://helda.helsinki.fi>

Turvapaikka puheena : mistä puhutteluissa ja arvioinnissa on kyse?

Puumala, Eeva

2018-06-26

Puumala , E , Määttä , S K , Ylikomi , R & Ristimäki , H-L 2018 , ' Turvapaikka puheena : mistä puhutteluissa ja arvioinnissa on kyse? ' , Alusta. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden verkkolehti . <

<http://alusta.uta.fi/artikkelit/2018/06/26/turvapaikka-puheena-mistae-puhutteluissa-ja-arvioinnissa-on-kyse.html>

>

<http://hdl.handle.net/10138/237334>

unspecified

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Alusta! 26.6.2018

<http://alusta.uta.fi/artikkelit/2018/06/26/turvapaikka-puheena-mistae-puhutteluissa-ja-arvioinnissa-on-kyse.html>

Turvapaikka puheena: mistä puhutteluissa ja arvioinnissa on kyse?

26.06.2018

Eeva Puumala, Simo K. Määttä, Riitta Ylikomi ja Hanna-Leena Ristimäki

Kuva: Mstyslav Chernov, Creative Commons.

"Traumatisoitumisen vaikutukset välittyvät kertomuksen muodostumiseen ja sen uskottavuuteen sekä muistin, kerronnan että vuorovaikutuksen ongelmien kautta. Traumaattisten muistojen mieleen palauttamiseen ja niistä kertomiseen vaikuttaa se, miten ja millaisina ne ovat tallentuneet. Kaikki traumaperäiset muistot eivät välttämättä ole sanallistettavissa, vaan ne saattavat ilmetä kehollisina. Puhuttelutilanteen ilmapiirissä, käytännöissä ja laadussa pitäisi siksi ottaa huomioon turvapaikanhakijan mahdollisesti alentunut kyky kertoa kokemuksistaan. Myös traumatisoituneiden hakijoiden tunnistamiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota jo ennen varsinaisen puhuttelun alkua."

Alustus! Keskustelu turvapaikkaprosessin ympärillä on jälleen kiihtynyt. Keväällä julkisuuteen nousi Iranin kurdi [Behdadin](#) tapaus, jossa Suomessa vuodesta 2009 asunutta miestä ollaan pakkopalauttamassa Iraniin.

Behdadin puolesta esitetyissä puheenvuoroissa on kyseenalaistettu turvapaikkamenettelyn toimivuus ja palautusten perustelut. Menettelyä koskevassa keskustelussa korostuukin hakijoiden tai heidän tukijoidensa näkemys prosessin epäonnistumisesta.

Tämä tyytymättömyys on viranomaisten puolesta usein kuitattu toteamalla, että kielteiset päätökset tuottavat aina tyytymättömyyttä. Näin esitettyä kritiikkiä ei ole tarvinnut ottaa ainakaan julkisessa keskustelussa lähempään tarkasteluun. Maahanmuuttoviraston (Migrin) puhutteleville virkamiehille jo vuonna 2011 tehdyssä kyselytutkimuksessa kuitenkin kävi selvästi ilmi, että myös viranomaisen edustajat suhtautuvat puhutteluihin kriittisesti ja ovat usein tyytymättömiä puhuttelutilanteisiin (ks. myös Kynsilehto & Puumala 2015).

Laajempi keskustelu turvapaikkamenettelyn toimivuudesta nousi esiin, kun Turun yliopiston, Åbo Akademin ja yhdenvertaisuusvaltuutetun [tekemä selvitys](#) osoitti, että Migrin kansainvälistä suojelua koskevat ratkaisukäytännöt ja tulkinnat olivat kiristyneet vuoden 2015 jälkeen. Yhdenvertaisuusvaltuutettu **Kirsi Pimiän mukaan** muutos on koskenut keskeisimmin Migrin arviota hakijan esittämästä väkivallan tai vainon pelosta ja tuon pelon perusteltuna pitämistä. 14.6.2018 Migri julkaisikin tekemänsä [sisäisen selvityksen](#), jossa arvioitiin turvapaikkapäätöksentekoa ja -menettelyä.

Turvapaikkamenettelyn ytimessä on yksilöllisen arvion [tekeminen hakijan tilanteesta](#). Tässä tiedonsaannissa puhuttelut ovat avainasemassa. Siksi onkin yllättävää, ettei tiedonsaannin käytännöistä tai yksilöllisen kertomuksen muodostamisesta ja sen haasteista ole julkisuudessa puhuttu enempää. Turvapaikkapuhuttelun tavoitteeksi on määritelty suullisesti selvitettävät hakijan perusteet häneen kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan kohdistuneesta vainosta tai muista oikeudenloukkauksista ja niiden uhkista.

Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto [EASOn virallisissa ohjeissa](#) puhuttelevan viranomaisen ja hakijan välisen vuorovaikutuksen tärkeyttä korostetaan, mutta sen ohjeistaminen jää yleiselle tasolle. Migrin turvapaikkaselvityksessä taas mainitaan, että puhuttelemineen opitaan käytännössä. Tämä näkökulma johtaa helposti käytäntöjen kirjavuuteen, mikä ei edistä kuvaa laadukkaasta prosessista ja saattaa pahimmillaan vaarantaa hakijoiden oikeusturvan.

Olisikin tärkeää kysyä, miten yksilöllinen, omakohtainen ja kokemusperäinen kertomus lopulta muodostuu ja millaisia ongelmia puhuttelutilanteissa esiintyy. Tässä alustuksessa avaamme tematiikkaa pohjautuen autenttisista puhuttelutilanteista tehtyihin videointeihin. Nostamme aineistomme pohjalta esiin kolme näkökulmaa, jotka asettavat haasteita tiedonsaannille ja jotka vaikuttavat hakijan kertomuksen muodostumiseen: 1) institutionaalinen tilanne, 2) puhuttelujen kielelliset ongelmat sekä 3) hakijan traumatisoitumisen vaikutus muistiprosesseihin ja kerrontaan.

Tiedollinen epäsymmetria vaikeuttaa hakijan vapaata kerrontaa

Turvapaikanhakijoita informoidaan puhuttelun päävaiheista etukäteen kirjallisesti, mutta kuten Migri selvityksessään esittää, olisi hyvä informoida hakijaa puhuttelun merkityksestä ja tarkoituksesta myös henkilökohtaisesti. Tämä on erityisen tärkeää, sillä puhuttelut ovat lähtökohdiltaan vahvasti epäsymmetrisiä tilanteita. Epäsymmetria liittyy vuorovaikutuksen kulun kontrolloimiseen sekä puhutteluun osallistuvien henkilöiden tiedollisten ja kielellisten resursseihin eroavaisuuksiin.

Puhuttelevalla viranomaisella on ensisijainen tieto siitä, millaista tietoa puhuttelussa tulisi tuottaa, jotta hakijan tarve kansainväliselle suojelulle on mahdollista arvioida. Puhuttelujen institutionaalinen tavoite, viranomaiselle asetettu [selvittämisvelvollisuus](#), näkyykin puhuttelutilanteissa konkreettisesti vuorovaikutuksen kulun ohjaamisena, vaikka viranomainen painottaa hakijan vapaan kerronnan ensisijaisuutta turvapaikkaperusteiden selvittämisessä. Ohjaaminen ilmenee esimerkiksi eri toimintavaiheiden avaamisena ja lopettamisena sekä kysymysten toistamisena, jos viranomainen pitää hakijan antamaa vastausta riittämättömänä, epäselvänä tai ristiriitaisena.

Puhuttelujen aikana viranomaisen ja hakijan väliset tiedolliset erot ilmenevät ristiriitatilanteina. Hakija saattaa esimerkiksi kuvailla itseensä kohdistunutta väkivaltaa hyvin ylimalkaisesti, mutta käyttää runsaasti aikaa kotimaahan jääneen perheen ahdingon kuvailemiseen. Kertomus välittää hakijalle itselleen merkittäviä syitä turvapaikanhakemiseen, mutta ei vastaa viranomaisen tiedonintressiin ja voi pahimmillaan heikentää hakemuksen uskottavuutta. Osapuolten väliset tiedolliset erot liittyvätkin eriäviin käsityksiin siitä, mistä ja miten turvapaikkapuhuttelussa tarvitsee puhua. Hakijan ja viranomaisen tiedolliset

erot ja heidän lähestymistapojensa erilaisuus voivat muodostaa katkoksen turvapaikkakertomuksen rakentumiselle vuorovaikutuksen aikana.

Toisaalta tiedolliset ristiriitatilanteet voivat liittyä esimerkiksi hakijan suomalaisille viranomaisille antamiin henkilötietoihin tai -dokumentteihin, jotka Keskusrikospoliisi tarkistaa. Jos hakijan dokumenteissa esiintyy epäjohtonmukaisuuksia, kohdellaan niitä puhutteluissa helposti väärennöksinä, mikä asettaa hakijan uskottavuuden kyseenalaiseksi. Toisinaan kyse voi kuitenkin olla suomalaiselle viranomaiskulttuurille täysin vieraista toimintatavoista, joiden selventämisen kautta näennäinen ristiriita asettuu uuteen valoon.

Jos viranomainen ei kuitenkaan ristiriitojen ilmetessä tarjoa paikkaa vapaalle kerronnalle, eikä ristiriitaa puhuttelijan ja hakijan käsitysten välillä käsitellä, jää hakijalle täysin epäselväksi, miten hänen antamansa vastaus suhteutuu viranomaisen käsitykseen ja miksi puhuttelussa siirrytään seuraavaan vaiheeseen kokemuseräistä tietoa sen enempää käsittelemättä. (Puumala, Ristimäki & Ylikomi, tulossa 2018.) Mikäli puhutteluissa esiintyy tiedollisia katkoksia tai epäselvyyksiä, saattaa tulkki omaksua aktiivisen roolin ja alkaa avaamaan hakijalle edellisten toimintojen merkitystä tai ohjata hakijan vastauksia sen mukaan, millaista tietoa hän olettaa puhuttelevan viranomaisen haluavan (Puumala, Ylikomi & Ristimäki 2018). Tulkit voivat esimerkiksi esittää tarkentavia kysymyksiä koetun väkivallan luonteesta, pyytää tarkennuksia tapahtumakuvauksiin tai esittää oma-aloitteisesti jatkokysymyksiä hakijalle ilman että viranomainen on tästä tietoinen.

Tulkkausviestinnän erityispiirteiden ymmärtäminen takaa hyvän tulkkauksen ja tiedonsaannin

Puhuttelutilanteiden epäsymmetria liittyy olennaisesti myös kieleen ja tulkkaukseen. Puhuttelija jakaa tulkin kanssa yhteisen kielen, johon turvapaikanhakijalla ei voida olettaa olevan pääsyä. Sen sijaan hakijalla on ensisijainen pääsy siihen kokemuseräiseen tietoon, joka on olennaista kansainvälisen suojelun perusteiden selvittämiseksi: millaista vainoa ja väkivaltaa hakijaan on kotimaassa kohdistunut tai millainen uhka häneen palautustilanteessa todennäköisesti kohdistuisi.

Hakijalla olevan kokemustiedon välittämiseksi tarvitaan tulkkia, joka jakaa yhteisen kielen hakijan kanssa. Hakijan kertomuksen muodostuminen ei kuitenkaan ole pelkästä tulkin kielitaidosta kiinni, vaan kysymys on myös siitä, välittyvätkö hakijan tarkoittamat merkitykset tulkkauksessa, miten hakija osaa kuvata ja tulkita kokemustaan viranomaisen toivomalla tavalla. Puhutteluissa hakijan asiaa selvittää useimmiten puhuttelijalle vieraalla kielellä, eikä puhuttelevalla viranomaisella ole tällöin reaaliaikaista kielellistä pääsyä tulkin ja hakijan väliseen keskusteluun. Migrin turvapaikkaselvityksessä todetaan, että tulkkauksen laatua olisikin selvitettävä tarkemmin. Selvityksessä oletetaan kerronnan edellytysten toteutuvan silloin, kun tulkki toimii hänelle asetettujen rooliodotusten mukaisesti. Keskeiseen asemaan nousevat tällöin muun muassa sanasto ja murteet.

Migrin selvityksessä painotetaan, että tulkin on hallittava turvapaikka-asioiden vaativa sanasto ja hänen on noudatettava [Asioimistulkin ammattisäännöstöä](#). Tulkin sanastotaidot eivät kuitenkaan takaa laadukasta tulkkausta, [mikäli turvapaikanhakija ei ymmärrä käytettyjä termejä](#). Esimerkiksi käsitteet käännäntäminen, karkottaminen, maahantulokielto ja Schengen-alue ja jopa suomalaiselle yksiselitteinen käsite arkielämä voivat olla ongelmallisia henkilölle, joka tulee erilaisesta kulttuurista eikä tunne suomalaista viranomaiskielenkäyttöä.

Viranomaisen ja turvapaikanhakijan välillä on viranomaisen diskurssista johtuva kuilu (Määttä 2015; myös Kynsilehto & Puumala 2015), joka ei edistä kerronnan edellytysten toteutumista ja luottamuksellisen suhteen syntymistä puhutteluun osallistuvien henkilöiden välillä. Hyvin yksinkertainen keino parantaa tulkkauksen laatua olisikin käydä läpi hakijalle annettava kirjallinen informaatio ja puhuttelujen standardikysymykset selkokielen ja asioimistulkkauksen asiantuntijoiden kanssa.

Migrin selvityksessä mainitaan myös, että tulkin on hallittava turvapaikanhakijan käyttämä murre. Usein turvapaikanhakijan vahvin kieli tai murre on niin harvinainen, ettei sitä taitavia tulkkeja ole saatavilla. Hakija voi myös ilmoittaa äidinkielekseen kielen, jonka hän kokee äidinkielekseen, vaikka hän osaisi paremmin jotain muuta kieltä. Näissä tapauksissa hakijan käyttämä kielimuoto ei välttämättä edusta mitään murretta, vaan hänen omintakeista kielenkäyttötapaansa eli idiolektia (Määttä 2017). Kielellisesti yksinkertaistetut kysymyspatteristot olisivat erityisen tärkeitä tilanteissa, joissa tulkilla ja turvapaikanhakijalla on vaikeuksia ymmärtää toisiaan.

Migrin selvityksessä nousee siis esiin varsin staattinen ja yksioikoinen kieli-ideologia, jonka mukaan kieli koostuu sanoista ja jakaantuu tarkkarajaisiin varieteetteihin, jotka tulkki voi kääntää koneen lailla (Määttä 2011). Sen sijaan selvitys jättää piiloon tulkkausviestinnän ja monikielisyyden monimutkaisesta dynamiikasta juontuvat ongelmat, jotka eivät johdu tulkin ammattitaidottomuudesta (esim. Määttä 2015). Esimerkiksi kehonkieli pitäisi ottaa paremmin huomioon osana kerrontaa (Puumala, Ylikomi ja Ristimäki 2018) eikä vain selvityksen tunnistamana mahdollisena oireena tulkkauksen laadun ongelmasta.

Traumatisoituminen vaikuttaa merkittävästi turvapaikkakertomukseen

Institutionaalisen tilanteen ja tulkkauksen ohella hakijan kertomuksen muodostumiseen vaikuttaa olennaisesti myös hakijan mahdollinen traumatisoituminen. [Tutkimusten mukaan](#) merkittävä osa turvapaikanhakijoista on todistanut tai kokenut omakohtaisesti traumaattisia tilanteita kuten fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa ja vainoa. Pakolaisuuteen liittyy lähes aina traumaattisia menetyksiä kuten läheisten, kodin, toimeentulon, sosiaalisen aseman ja identiteetin menetys. Pakomatkaa ja elämää vastaanottavassa maassa sävyttää huoli omasta ja läheisten turvallisuudesta sekä tulevaisuudesta. Turvapaikanhakijuuteen liittyykin sekä traumaperäistä että tilannesidonnaista stressiä.

Traumaattiset kokemusten ja stressin on todettu altistavan vakaville mielenterveyden häiriöille. Korkeiden stressitasojen ja erityisesti traumaattisen stressin [on osoitettu](#) vaikuttavan monimutkaisella tavalla elämäkerralliseen muistiin, muistoista kertomiseen ja vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa. On mahdollista, että turvapaikanhakija juuttuu noidankehään, jossa koettu vaino ja väkivalta vaikuttavat muistiin ja kerrontaan siten, ettei uskottavaa kertomusta rakennu. Puhuttelun ilmapiirin ja käytäntöjen merkitys turvapaikanhakijan oikeusturvan toteutumiseen on suuri, sillä ne voivat joko estää tai edesauttaa kertomuksen rakentumista (Ylikomi 2015; Puumala, Ylikomi ja Ristimäki 2018).

Viranomaiskontakteissa ongelmia tuottavat esimerkiksi turvapaikanhakijan puhumattomuus, kertomuksen epäloogisuus, asiasta poikkeilu, olennaisen löytäminen, keskenään ristiriitaiset kertomukset ja kertomuksen niukkuus tai vastaavasti sen liiallinen yksityiskohtaisuus (Ylikomi 2015). Nämä piirteet ovat omiaan heikentämään arviota turvapaikanhakijan kertomuksen uskottavuudesta.

Mainitut piirteet ovat kuitenkin ominaisia myös traumaperäisille muistin, vuorovaikutuksen ja mielenterveyden ongelmille. Pelko, epäluottamus viranomaisia kohtaan, dissosiaatio tai nuori ikä voivat aiheuttaa puhumattomuutta. Kertomuksen niukkuus, osittuneisuus tai epäloogisuus taas voivat johtua traumaperäisistä muistiongelmista. Muistamattomuus ja toisaalta ylitarkat, tahattomasti mieleen tunkeutuvat muistot ovat tavallisia traumaperäisessä stressioireyhtymässä (PTSD) ja [kuuluvat sen diagnostisiin kriteereihin](#).

Traumatisoitumisen vaikutukset välittyvät kertomuksen muodostumiseen ja sen uskottavuuteen sekä muistin, kerronnan että vuorovaikutuksen ongelmien kautta. Traumaattisten muistojen mieleen palauttamiseen ja niistä kertomiseen vaikuttaa se, miten ja millaisina ne ovat tallentuneet. Kaikki traumaperäiset muistot eivät välttämättä ole sanallistettavissa, vaan ne saattavat ilmetä kehollisina. Puhuttelutilanteen ilmapiirissä, käytännöissä ja laadussa pitäisi siksi ottaa huomioon turvapaikanhakijan

mahdollisesti alentunut kyky kertoa kokemuksistaan. Myös traumatisoituneiden hakijoiden tunnistamiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota jo ennen varsinaisen puhuttelun alkua.

Puhuttelut muodostavat uskottavuusarvioinnin perustan

Päätöksentekovaiheessa arvioidaan hakijan puhuttelussa esittämän kertomuksen uskottavuutta. Turvapaikkapuhuttelut siis toimivat päätöksenteon perustana. Ellei niiden aikaisiin haasteisiin ja ongelmiin kiinnitetä huomiota, on riski, että päätöksenteon laatu heikkenee. Hakijan kertomuksen luotettava tulkinta ja arviointi edellyttävät, että hakija on saanut kerrottua väkivallan ja vainon pelostaan ja että puhuttelutilanteissa tälle kerronnalle on luotu hyvät edellytykset. Tämä tarkoittaa puhuttelutilanteiden dynamiikan yksityiskohtaista analyysia ja niiden tapojen paikantamista, joilla osalliset voisivat yhdessä tukea hakijan kertomusta ja edesauttaa samalla viranomaisen selvittämismahdollisuutta.

Viranomaisen rooli puhuttelutilanteissa jää usein yllättävän pieneksi, kun sitä katsotaan kertomuksen rakentumisen kannalta. Tutkimusaineistomme osoittaa, että puhuttelijoiden päähuomio kiinnittyy kertomuksen kirjaamiseen, ei vuorovaikutussuhteen rakentamiseen hakijan kanssa. Tämä saattaa viranomaisesta olla vapaan kerronnan tukemista, mutta viranomaisen etäinen rooli ja puhuttelujen aikaisen kirjaamistehtävän korostuminen eivät tue luottamuksellisen vuorovaikutussuhteen rakentumista.

Luottamuksen rakentumista ja kertomuksen muodostumista sen sijaan voisi helpottaa, jos ennen varsinaisen puhuttelun alkua puhuttelija keskustelisi puhuteltavan kanssa hieman totuttua epämuodollisemmin ja monisanaisemmin avaten esimerkiksi tulkin roolia ja puhuttelun yleistä kulkua. Tämä varsin helposti omaksuttavissa oleva käytäntö voisi edesauttaa kielellisellä tasolla luottamuksellisen suhteen syntymistä osallistujien välille ja myötävaikuttaa traumatisoituneiden hakijoiden tunnistamiseen sekä heidän kykyynsä tuottaa viranomaisen tarvitsema selvitys puhuttelujen aikana.

Keskustelu turvapaikkamenettelyn ympärillä tulee myös jatkumaan. Sisäministeri [Kai Mykkäsen mukaan](#) hänelle on esitetty vaatimuksia ulkoisen arvioinnin teettämisestä turvapaikkamenettelystä. Ulkoinen selvitys onkin varmasti paikallaan, sillä vuonna 2016 Ulkomaalaislakiin tehtiin lukuisia kiristysjä, joiden vaikutuksia ei ole vielä arvioitu. Kyse on oikeusvaltion toimivuudesta ja kansalaisten uskosta viranomaisprosesseihin. Ulkoisen arvioinnin tehtävä ei kuitenkaan voi olla yksinomaan sen todistaminen, että oikeusvaltiomme toiminta kestää läpivalaisun, kuten kansanedustaja [Pilvi Torsti esitti](#).

Olisi tärkeää, että menettelyyn kohdistuvassa ulkoisessa arviossa nostettaisiin esiin vaikeitakin kysymyksiä turvapaikkamenettelyn toiminnasta erityisesti tiedonsaannin ja uskottavuusarvioinnin näkökulmista: tämä tarve nousee selvästi esiin puhutteluja pitävien virkamiesten taholta. Tämä edistäisi hakijoiden oikeusturvan toteutumista sekä helpottaisi puhuttelijoiden kouluttamista ja ohjeistamista. Tutkijoilla ja tulkkauksen sekä traumapsykologian asiantuntijoilla olisi annettavaa puhuttelujen ongelmien tunnistamisessa, kerrontaa tukevien käytäntöjen kehittämisessä ja kertomusten kokonaisvaltaisessa tulkinnaissa sekä sen arviointiin liittyvissä kysymyksissä.

Kirjoittajat:

YTT **Eeva Puumala** on Suomen Akatemian tutkijatohtori Rauhan- ja konfliktitutkimuskeskuksessa Tampereen yliopistossa. Hän on tutkinut sekä turvapaikanhakijoiden että puhuttelijoiden käsityksiä prosessista. Hän on kiinnostunut siitä, miten turvapaikanhakuun liittyviä poliittisia linjauksia ja oikeudellisia periaatteita pannaan täytäntöön, muokataan ja kyseenalaistetaan turvapaikkamenettelyn aikaisissa käytännöissä.

FT **Simo K. Määttä** on käännöstieteen apulaisprofessori ja ranskan kielen dosentti Helsingin yliopistossa. Asioimis- ja oikeustulkkauksen tutkimuksessa häntä kiinnostavat kielellisen yhdenvertaisuuden kielelliset

Alusta! 26.6.2018

<http://alusta.uta.fi/artikkelit/2018/06/26/turvapaikka-puheena-mistae-puhutteluissa-ja-arvioinnissa-on-kyse.html>

esteet, jotka johtuvat byrokraattisesta kielenkäytöstä ja tulkkaustilanteiden osallistujien erilaisista kielellisistä resursseista. Määttä on myös asioimis- ja oikeustulkki ja on toiminut tulkkina mm. turvapaikkapuhutteluissa.

PsM **Riitta Ylikomi** on psykologi, traumapsykoterapeutti VET ja väitöskirjatutkija Tampereen yliopistossa. Hän analysoi tutkimuksessaan turvapaikanhakijoiden psykobiologisen tilan, muistin modaliteettien ja kertomuksen piirteitä, esiintymistä ja yhteyksiä puhuttelutilanteessa.

YTM **Hanna-Leena Ristimäki** on institutionaalisesta vuorovaikutuksesta kiinnostunut väitöskirjatutkija Tampereen yliopistossa. Hän on tutkinut turvapaikkapuhuttelujen vuorovaikutusrakenteita ja tutkii parhaillaan työterveysneuvottelujen päätöksenteon dynamiikkaa.

Tutkimuskirjallisuutta suomalaisesta turvapaikkaprosessista:

Kynsilehto, Anitta & Eeva Puumala (2015) Persecution as experience and knowledge: The ontological dynamics of asylum interviews. *International Studies Perspectives* 16(4), 446–462.

Määttä, Simo K. (2011) [Kieli-ideologiat ja oikeustulkkauksen laatu](#). MikaEL – Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin verkkojulkaisu.

Määttä, Simo K. (2015) [Interpreting the discourse of reporting: the case of screening interviews with asylum seekers and police interviews in Finland](#). *Translation & Interpreting* 7(3), 21–35.

Määttä, Simo K. (2017) [English as a Lingua Franca in telephone interpreting: representations and linguistic justice](#). *The Interpreters' Newsletter* 22, 39–56.

Puumala, Eeva; Riitta Ylikomi, Hanna-Leena Ristimäki (2018) [Giving an account of persecution: The dynamic formation of asylum narratives](#). *Journal of Refugee Studies* 31(2), 197–215.

Puumala, Eeva; Ylikomi, Riitta, Ristimäki Hanna-Leena (tulossa 2018) Kokemus, kertominen ja tieto turvapaikkamenettelyssä. Teoksessa **Lyytinen, Eveliina** (toim.) *Turvapaikanhaku ja pakolaisuus Suomessa*. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.

Puumala, Eeva & Kynsilehto, Anitta (2016) Does the body matter? Determining the right to asylum and the corporeality of political communication. *European Journal of Cultural Studies* 19(4), 352–368.

Ylikomi, Riitta (2015). ”Kun ei niitä saa puhumaan”. Vakavasti traumatisoitunut asiakas viranomaiskontakteissa. Teoksessa: **Suokas-Cunliffe, Anne** (toim.) *Häpeästä myötätuntoon. Näkökulmia vakavaan traumatisoitumiseen*. Helsinki: Traumaterapiakeskus ry.